

O Mar
no
Camión

GUÍA DIDÁCTICA Nº 9

Os Bastóns

FUNDAMAR

Fundación para la Pesca y el Marisqueo

Xacobeo 2021

XUNTA
DE GALICIA

INTRODUCCIÓN

“O Mar no Camiño” é un proxecto de FUNDAMAR que ten por obxectivo o desenvolvemento de obradoiros de difusión da cultura mariñeira, en centros educativos, ao longo do Camiño de Santiago, e que conta co apoio da Xunta de Galicia dentro do programa O teu Xacobeo.

Os destinatarios/as dos obradoiros son alumnado de 1º e 2º de Educación Primaria de centros educativos; e as actividades, de carácter pedagóxico artístico e inclusivo, están dirixidas coa colaboración de MIMADRIÑA, educadora social, recoñecida polos seus traballos de artesanía en origami.

En cada obradoiro primeiro realizase unha breve presentación do proxecto (obxectivos, duración..), e despois contase o conto das aventuras de Migueliña, a vieira, Laura, a xarda, Antón, a nécora, e Roberto, o polbo, no seu camiño a Santiago.

Como resultado, e apoiándose nos materiais elaborados para os colexios, realízase unha obra conxunta que representará unha das escenas do relato.

OBXECTIVOS XERAIS DO PROXECTO

- ✓ Difusión da cultura mariñeira galega e identificación dos elementos e iconos que a conforman: as especies máis representativas (a xarda, a nécora, o polbo e a vieira), os faros, os buques pesqueiros, o marisqueo, salvamento marítimo, o furtivismo, a contaminación mariña e o papel da muller no mundo do mar.
- ✓ Difusión do Camiño de Santiago, identificación dos valores, elementos e símbolos icónicos do camiño: a peregrinaxe, os diferentes camiños, a vieira, a vía láctea, a credencial, a compostelana, a amizade e os lugares do camiño: Padrón, Santiago de Compostela e Fisterra.
- ✓ Uso e fomento da Lingua Galega.
- ✓ Favorecer as actividades plásticas e achegar o mundo da artesanía galega ó alumnado.
- ✓ Favorecer actividades educativas e lúdicas co obxectivo de elaborar un obra conxunta que amose o proceso e sexa ferramenta educativa útil para mestres/as e pedagogos/as.
- ✓ Fomentar a participación social, no presente e no futuro, para acadar un mundo mellor, máis xusto para todos e todas.

OBXECTIVOS E CONTIDOS ESPECÍFICOS DA SESIÓN

Ademais dos obxectivos xerais do proxecto “O Mar no Camiño”, cada sesión está plantexada para difundir uns contidos propios e desenvolver unha acción plástica diferente.

Estes son obxectivos e contidos específicos:

- ✓ Identificación das personaxes do conto.
- ✓ Nesta sesión o obxectivo é dar a coñecer unha das figuras máis representativas dos peregrinos, despois do sombreiro e a vieira: o bastón ou bordón de peregrino. Así pois realizaremos con bambús de deriva recollidos nas praias, bastóns de peregrino.
- ✓ Difundir que é a papiroflexia. As súas bondades para a psicomotricidade, a creatividade e a sustentabilidade.
- ✓ Realizar bastóns de peregrinos a partir de madeira de deriva atopada na praia.
- ✓ Sensibilizar na importancia da reciclaxe e o lixo mariño
- ✓ Pintar de cores os bastón que formarán parte da obra conxunta.

A. PRESENTACIÓN DO OBRADOIRO

- ✓ Que é “O Mar no Camiño”?
- ✓ Que é FUNDAMAR?
- ✓ Quen e como se vai desenvolver a sesión?

B. RELATO DO CONTO “O MAR NO CAMIÑO”.

Relato do conto, prestando especial atención á personaxe protagonista, a vieira Migueliña: o estado anímico no que se atopa o principio do conto, as súas amizades e a súa evolución ao longo do conto.

Identificación dos valores que representan cada un dos personaxes:

- ✓ Antón, a nécora: a bondade, a súa amizade coa protagonista e a súa implicación axudar a unha amiga.
- ✓ Laura, a xarda: o seu optimismo, a vitalidade e fortaleza.
- ✓ Roberto, o polbo: a sabedoría, a diversidade sensorial, a lingua de signos.
- ✓ Migueliña, a vieira: a tristeza, a ilusión, a vontade.

Identificación dos símbolos do camiño de Santiago presentes na historia:

- ✓ Peregrinaxe e os peregrinos: o valor da experiencia, a multiculturalidade.
- ✓ Vieira: a súa presenza nocódice calixtino, símbolo do camiño e as diferentes rutas, una por cada unha das estelas amarelas, símbolo de chegar a Santiago.
- ✓ Vía láctea: a constelación de estrelas que guían a peregrinos e xentes do mar.
- ✓ Lugares icónicos: Padrón, Santiago de Compostela e Fisterra.

Identificación de elementos que forman parte da cultura do mar:

- ✓ As especies máis representativas; xarda, polbo, nécora e vieira.
- ✓ Os barcos: a frota pesqueira, os distintos tipos de barcos.
- ✓ A muller no mar: o seu papel en aumento nos mandos superiores.
- ✓ Os faros: guías no mundo do mar.
- ✓ Salvamento marítimo: a súa labor para coidar o sector en caso de emerxencia.
- ✓ O furtivismo: o mal do mar, non respectan nin tallas, nin os procesos de cultivo.
- ✓ O marisqueo: unha das actividades principais do noso sector.
- ✓ A contaminación mariña: os residuos que botamos ao mar.

C. EXECUCIÓN DA PROPOSTA PLÁSTICA: O BASTÓN DOS PEREGRINOS.

Para o desenvolvemento da actividades levaranse a cabo unha serie de pasos:

- ✓ Explicamos a importancia do bastón de peregrino: como punto de apoio; como defensa de animais perigosos; como recordo da xente coñecida durante o camiño que vai pintando ou firmando no pau.
- ✓ Explicamos o proceso para o pintado dun bastón de peregrino, na que empregaremos paus de madeira recollidos das praias que chegan de deriva.
- ✓ Pintado dos paus en tramos de cores e dividindo cada cor por una liña.
- ✓ Na parte superior do pau podemos amarrar un fío e colgar del unha barquiña feita coa técnica de papiroflexia.

Cando traballamos a técnica da papiroflexia ou origami, durante o proceso é moi recomendable facer os pasos un a un, que sexan visibles para o conxunto do alumnado e con posterioridade executalos en conxunto á vez, o proceso require de destreza pero sobre todo de paciencia.

Aproveitaremos tamén este tempo para introducir ao alumnado nos beneficios da papiroflexia:

- ✓ Incentiva a imaxinación. Poténciase a capacidade de visualizar e imaxinar.
- ✓ Desenvolve a destreza manual e a coordinación das mans cos ollos. Para crear unha figura perfecta hai que realizar os pregues con coidado e precisión. Por iso mesmo, tamén mellora a atención.
- ✓ Desenvolve a paciencia e a constancia. O neno aprende que é posible necesitar varios intentos antes de que a figura de origami salga ben. Conseguirá aprender dos erros, algo que lle vai a ser moi útil.
- ✓ Mellora a memoria, xa que levará a conta de que pregues fixo e cales son os que deberá facer a continuación.
- ✓ Desenvolve a concentración visual e mental, ao estar centrado en conseguir a figura de origami.
- ✓ Axuda a comprender conceptos espaciais, como diante, detrás, arriba ou abaixo.
- ✓ Reforza a autoestima.

*Ver video da execución da peza

D. MATERIAIS NECESARIOS

Pinturas de t mpera

Pinceis

Auga

Papel absorbente

Paus ou varas de madeira ou bamb 

Tesoiras

